

ADATTÁR.

SZAKOLCZAI ISTVÁN DALOSKÖNYVE.

A postatakarékpénztár egyik könyvárverésén egy kis-nyolcadrét alakú kézirat került eladásra „Kéziratolatin imádságoskönyv a XVIII. századból” címen. A címet a felületes megállapítás adta csak neki; a kézirat első bejegyzése ez: *Gaudet vero Possessore Stephano Szakolczai Die 6. Maji, Anno 1762. Szegedini.* Ezen az alapon a kéziratot Szakolczai István versgyűjteményének nevezhetjük. Tartalmát latin, magyar, lengyel, tót, rác, német, stb. dalok teszik. A bejegyzett versek kezdő soruk szerint a következők:

- (Cantus Pastorum.) *Vive, vive, vive ter beatus, Dux Palaemon nobis coelo datus...*
(Pro Amarillide.) *Infelicem duco vitam...*
(Pro Amarillide.) *Szerencsétlen álapotom! Keserves én életem...*
(Carmen Saphicum.) *O dies felix! Superum favore Longa millenis repetita votis...*
5. (Cantio de V. Sacramento.) *Sacris solemnyis juncta sint gaudia...*
(Cantus Corydonis.) *Kedves víg Barátom, Vagyon kedved látom...*
(Cantillena de JESU.) *Amor meus pondus meum tu mi Jesu...*
(Cantio de B. V.) *Aurora Syderum Maria salve...*
(De JESULO.) *Ad Jesulum infantulum properate animae...*
10. (Cantio de B. V. M.) *Ave, salve Virgo pia, Dei Patris Filia...*
(C. de S. Joanne Nep.) *Bojorum gaudium, orbis delictum...*
(Contriti cordis suspitium.) *Eheu quid faciam! Heu quo me vertam...*
(C. de JESU.) *Vivat, vivat amor meus, Jesus Dei Filius...*
(Pulchra Cant.) *Deus meus, vita mea salve amor intime!...*
15. (C. Polonica de Jesulo.) *Ave Jesu parvule, ave chare pupule.*
(C. de Magna Dna.) *Turba Coelorum, parate chorum...*
(C. de B. V. M.) *Maria, M. Christianorum Regina...*
(C. de Christo Dno.) *Quo trahis Christe! hoc signum triste...*
(C. de Aeternitate.) *Quo me vocas Aeternitas...*

20. (C. de patiente Salvatore.) *O felices peccatores! vobis vita oritur...*
 (C. Valedictoria.) *Valete Socii valete omnia, Jam desero mundum...*
 (Cantus Pastorum.) *Vivimus Pastores, Gregum Curatores...*
 (C. Gemebunda.) *Nemo credit, quid sit Schola, qui non studuit...*
 (Boldogságos Szűzről.) *Ó Szűz Isten Anya hozzád jövök bűnössen!...*
25. (C. de Vanitate Mundi.) *O Juventa mollis Flos...* (latin-magyar versszakok.)
 (Sz. Istv. Királyról.) *Ah! hol vagy Magyarok tündöklő csillagja...*
 (C. Jocosa.) *Posonium, Posonium terrestre Paradisum...*
 (C. Illyrica de B. V. M.) *O Maria lipa Judit...*
 (Boldog Szűz Mariához Magyarok Gyámolához Szívbeli töredelem.) *O MARIA ékes rózsá, bűnben estek gyámola...*
30. (Jesushoz kívánság.) *Éljen! éljen én szerelmem...*
 (De Pastoribus.) *Menyből az Angyal lejött hozzátok...*
 (C. de Magna Dna.) *O Maria Szűz Anyánk! magos Menyből tekincs reánk...*
 (Pro Festo Natali D. N. J. Chr.) *Oh Istennek nagy szerelme, ily nagy...*
 (C. de Deipara Virgine.) *O Szüzek Sz. Szüze, Nagy Aszszonyom...*
35. (C. de parvo Jesulo.) *Kis Jesushoz a Kisdedhez ti lelkek siessetek...*
 (C. contra Pestem.) *Az Egeknek szép Csillaga, mely az...*
 (Pro Festo SS. 3 Regum.) *Három Királyok napját Országunk egy istápját...*
 (Affectus amoris.) *O édes Istenem! én minden reményem...*
 (Karácsonyi Ének.) *Szűz Mária ez világra nekünk Sz. Fiát...*
40. (C. de S. Joanne Nepomuceno.) *O Gloriose Joannes Nepomucene! Salus...*
 (Cant. Croatica.) *Maria Bisztriczka Nebeszka Krályicza...*
 (Querulosa Cantus.) *Elemosynam studioso date, date pauperi...*
 (Cantus Funerialis.) *Vana Juventus! cur jactas artus...*
 (Estvéli Ének.) *Jesus Mária dicsőséges Nevek, im hogy...*
45. (Világi Hivásgról.) *Én Szerelmem, Drága Kincsem te egyedül Jesus vagy...*
 (Sz. László Királyról.) *Sz.-László Isten szolgálja, Magyarok...*
 (Sz. Mártonyról.) *Sz. Mártony Magyarok fénye...*
 (C. de Morte.) *Time homo! mors perennat...*
 (Pia suspiria.) *Bone Deus, amor meus! Toto corde amo te...*

50. (De S. Paulo lo Eremita.) *Paule, qui turbam strepitumque mundi...*
 (Hymnus de Xto patiente.) *Confusus horreo, dum crucem video...*
 (De fine hominis.) *Ubi anima vagaris, tua in quo...*
 (De peccato morali.) *Quam horrenda res peccatum...*
 (De morte.) *Ergo mihi moriendum! sim colonus...*
55. (De iudicio.) *Cum fulgebit illa dies testis...*
 (De Inferno.) *Ah infelix o peccator...*
 (De Xto crucifixo.) *Salve Jesu Rex Sanctorum...*
 (Contritum suspirium.) *Magna Diva tu spes viva desperantis animae...*
 (De Nomine JESU.) *Da mihi Jesu cor tuum, volo diligere...*
60. (De patiente Salvatore.) *O felices peccatores, vobis vita oritur...*
 (De vanitate Mundi.) *Cur Mundus militat sub vana...*
 (Pro die Natali D. N. J. Ch.) *Dum Virgo vagientem somnumque...*
 (De Morte.) *Eheu! quid? homines sumus...*
 (De Xto JESU.) *Veni o Jesu mi, noli tardare...*
65. (De B. V. Maria.) *Ave plena gratiarum, Maria lux faeminarum...*
 (Mennyországról.) *O nagy öröm! nagy Boldogság...*
 (De Redemptore Mundi.) *O Popule mi! quid merui!...*
 (De Joanne Nepom.) *Joannes Nepomucene Veni contra me...*
 (Pro impetranda pluvia.) *Domine Rex, Deus Abraham...*
70. (De Regina Coelorum.) *O Virgo virginum, tu mea lux...*
 (Böjti ének.) *Siess bűnös Keresztfához, siess...*
 (Nagy Asszonyról.) *Máriában én vigadok, Sz. Nevéről...*
 (Karácsonyi ének.) *Örvendezzünk, Betlehembe menyünk...*
 (Karácsonyra való.) *Énekeljünk mi Pásztorok az új Mesiásnak...*
75. (Új Esztendőre.) *O Szép Jesus ez új Esztendőben légy...*
 (Krisztushoz Kívánság.) *Ah melly szomorú Szivem és r... nagyon...*
 (Lélek vigasztaló.) *Mit keseregsz, miért támozt...*
 (Bűnös léleknek Megváltónkhoz térése.) *Szüzek, Ifjak sírjaitok, velem...*
 (Az Halálról.) *Aki még élsz, törtül nem félsz...*
80. (Mennyországról.) *Menyországbán jer pajtás, ha meguntad...*
 (Diadalmas ének.) *Rettentő Marsnak fajzati...*
 (Angyalok Királynéjához.) *Gyönyörködjél, örvendezzél a magos Menyországbán...*
 (Ad Notam Ave Mundi Spes Maria.) *Miserere mei Deus, quia clamat...*
 (Azon Nótára.) *Könyörülj rajtunk Istenünk, mert ámbár...*

85. (Ellenségek ellen.) *Úr Isten! melly sokan vannak, kik nékem...*
 (Magyarok Nagy Asszonyához.) *Bánkódgyál Magyar Nép sűrű könyvezéssel...*
 (De amore Jesu.) *Kit ellened tettem, rettetget sok vétkem...*
 (Funeralis Cantio.) *Qui humanae legis vitae folium...*
 (Sz. Háromság tiszteletéről.) *Sz. Sz. Sz. szüntelen mondogyák angyalok...*
90. (Apprecatio Onomastici diei.) *Zöldülj föl Apollo hangas énekléssel...*
 (Jucunda Cantio.) *Vale Pallas Dea docta studii...*
 (Világi ének.) *Reménség az embert gyakorta...*
 (Rendes ének.) *Az ujdón új Politiát ha kívánod...*
 (De Veipara Virg.) *Ave salve Maria nostra spes, per te...*
95. (Praedonum cantus.) *Huc, huc Praedonum properate greges...*
 (Katonaeének.) *Szarándokság, kemény rabság élet...*
 (Cantus in adversis.) *Non erit semper sic, cur...*
 (Rác ének.) *Otyesch ti me slacki Brate...*
 (Planctus Bellgradini.) *O me moestum Belgradum...*
100. (Poenitentis cordis suspiria.) *Heus fausta jam mortalium tua...*
 (Szívbéli fohászzkodás.) *O melly ember téged boldog szerencsével...*
 (Pater Benedictinusnak szomorú éneke.) *Oh én szegény Péter Mártony...*
 (Szomorú ének.) *Vajha ki tudná, vagy tapasztalná...*
 (Luctus Hungariae.) *Vae misellae mihi Terrae...*
105. (Juhászok éneke.) *Ha gyönyörűségezen él valaki...*
 (Világi ének.) *Csak titokban köll tartanom...*
 (Mundana Cantio.) *Semper ferventem amorem servare...*
 (Világi ének.) *Valyon kinek panaszoljam...*
 (Rendes ének.) *Isten álgyon meg kedves Barátom, jó hitves...*
110. (De aeternitate damnatorum.) *Age homo numeremus et attente...*
 (Világi ének.) *Non est in tot major orbe his...*
 (Szép világi ének.) *Ah mit kénzod én szívemet...*
 (Más.) *Ambár nékem nintsen Kintsem...*
 (Más világi ének.) *Atkozott szív, mért így megvetted...*
115. (Más ének.) *Nem tudom, ki ditsérne, ha mint én...*
 (Más ének.) *Csak szívemben hülök, hogy vagy hitetlen...*
 (Más ének.) *Szívem fájdalma ujulnak, senki...*
 (Szép ének.) *Ne busits szívemet istentelen...*
 (Világi ének.) *Színes szívet szeretni...*
120. (Szép ének.) *Élek, de mintha nem élnék...*
 (Világi ének.) *Személyednek ékes volta szívemet...*
 (Más ének.) *Cur mundus militat nunc pro pecunia...*

- (Galileai menyegzőről.) *Az igaz Messiás már eljött, sokféle ...*
 (Rendes ének.) *Felix ille, qui crumena plena ...*
125. (Világi ének.) *Szerentsés az, ki dagadott erszényel ...*
 (Világi ének.) *Három féle dolog tartóztat engemet ...*
 (Ének.) *Allandó vagy, méltán szerethetek ...*
 (Ének.) *Ambár előbb hozzád leborultam ...*
 (Jucunda Cantillena.) *Dives Plato, magnus Aristoteles ...*
130. (Szív vigasztaló ének.) *Jó bor-é gazda, jó szőlő ...*
 (Rendes éneketske.) *Két tyukom tavali ...*
 (Más azon nótára.) *Hej korsó, kis korsó, torkom ...*
 (Tréfás éneketske.) *Kinek vagyon kedve mulatságra ...*
 (Curiosa Cantillena.) *In castris resonant, resonant ...*
135. (Jocosa Cantillena.) *In viridi ramo sedet turdus ...*
 (Halotti ének.) *Az én Uram Ferenczi ...*
 (Szív vigasztaló ének.) *Minden nap, minden nap jó borral ...*
 (Bosnyákból azon nótára.) *Szvaki dan, szvaki dan, vincze ...*
 (Tót ének.) *Suhajko Lipki, ne bojsza ...*
140. (Tót ének.) *Vileczela holubicska zeszka ...*
 (Tót ének.) *Zettyak brezsu uzs hu ...*
 (Tót ének.) *Ancsicsko dusicsko daj ...*
 (Tót ének.) *Isla Marina do czinterina ...*
 (Tót ének.) *Ked szom sza já rida vala ...*
145. (Tót ének.) *Daj Bozse, daj ...*
 (Német ének.) *Lárom lári um ain Klázl ...*
 (Pro Nativitate Christi.) *Angyeo Boxji iz neba ...*
 (Cantio jucunda et jocosa.) *Slave, vive, bibe! blagoszovi ...*
 (Nova Cantio.) *Ova pisma jus te nova ...*
150. (Rendes ének.) *Által menék a Tiszán, két kerelő ...*
 (Szép ének.) *Nem kívánok egyebet, csak halálomat ...*
 (Szép ének.) *Quid replis astra fletibus ...*
 (Rendes ének.) *Jobb a papné, mint a pap ...*
 (Világi ének.) *Mikor masérozunk kapitány uram ...*
155. (Rendes ének.) *Adgy Uram, adgy Isten el ne ...*
 (Világi ének.) *Csak nem elájultam, mikor hallottam ...*
 (Nova Cantio.) *Srezu mome bolest se novi ...*

A gazdag gyűjtemény érdekes képet ad a XVIII. század második felének deákos műveltségű emberéről. Mi itt csak azért hívtuk fel rá a figyelmet, mert az *Ah hol vagy magyarok* kezdetű Szent István-éneknek eddig ismert legrégebb lejegyzése is benne van, éspedig olyan szövegben, amely már a versfők vallo-mását elrontotta. Mivel a versfős szöveg az eredeti, arra kell következtetnünk, hogy az ének jóval 1762 előtt keletkezett, ha ekkor már rontott szöveggel került Szokolczai István gyűjtésébe.